

ANSVARSFULLA INVESTERINGAR 2015

Sammanfattande rapport om årets arbete inom
ramen för ansvarsfulla investeringar

Sammanfattande rapport om årets arbete inom ramen för ansvarsfulla investeringar 2015

Innehåll

1	KK-stiftelsen	2
2	Hållbart ägande – en bakgrund	2
3	Hållbart ägande i praktiken vid KK-stiftelsen.....	3
4	Större projekt inom hållbarhet	4
5	KK-stiftelsens seminarium	5
6	Samverkan med andra investerare	5
7	Nyinvesteringar	6
8	Uppföljning av hållbarhetsrelaterade frågor	7
9	Bolagsdialoger – aktivt ägande	8
10	Fortsatt integrering i aktieförvaltningen.....	10
11	Övriga initiativ och aktiviteter	11
12	Sammanfattning	12

1 KK-stiftelsen

KK-stiftelsen är högskolornas forskningsfinansiär med uppdrag att stärka Sveriges konkurrenskraft. Vi finansierar framför allt forskning vid Sveriges nya universitet och högskolor samt specialhögskolorna, när den sker i samverkan med näringslivet. Sedan starten 1994 har KK-stiftelsen satsat 8,5 miljarder kronor i fler än 2 400 projekt inom kunskaps- och kompetensutveckling. Det ursprungliga kapitalet var 3,6 miljarder kronor och per 31 december 2015 var marknadsvärdet 8,4 miljarder kronor.

Under 2012 fastställdes KK-stiftelsens riktlinjer för ansvarsfulla investeringar. KK-stiftelsens styrelse har det yttersta ansvaret för riktlinjerna. Dessa slår fast att hållbarhet och ansvar i placeringsverksamheten är en prioriterad fråga för KK-stiftelsen. Det är en central del av det övergripande uppdraget att bidra till en hållbar utveckling med fokus på kunskaps- och kompetensutveckling mellan akademi och näringsliv. Vidare stipulerar riktlinjerna att en sammanfattande rapportering av årets arbete ska göras.

2 Hållbart ägande – en bakgrund

KK-stiftelsen strävar efter att vara en ansvarsfull och aktiv ägare. *Ansvarsfull* innebär för KK-stiftelsen att växa kapitalet långsiktigt genom noggrann allokering och val av externt kontrakterade motparter. Det innebär också dialog med direktägda portföljbolag och motparter gällande integrering av hållbarhetsfaktorer i affärsstrategier och investeringsprocesser. *Aktiv* innebär att ta aktiva beslut i ägarfrågor rörande hållbarhet och ansvar, vilket är en central del i KK-stiftelsens investeringsfilosofi och arbetsmetodik för kapitalförvaltningen.

Inom begreppet hållbarhet ryms många olika områden såsom till exempel miljö, mänskliga rättigheter, etik, jämställdhet och bolagsstyrning. Ansvarsfulla och hållbara investeringar innebär att investerare utöver rent finansiella kriterier även använder kriterier för etik, miljö och/eller socialt ansvar när de avgör vilka bolag som ska ingå i portföljen. Förändringen i världen och förskjutningen från länders tydliga ansvar för människor och miljö till bolags förväntade ansvarstagande gör att kapitalägare har en möjlighet – och allt mer förväntas – att bidra genom att ställa krav, påverka och stödja en hållbar utveckling.

En växande grupp ägare anammar idag principer eller riktlinjer för ansvarsfulla och hållbara investeringar. KK-stiftelsen är en av dessa kapitalägare. Genom satsningen på hållbart ägande och ansvarsfulla investeringar har KK-stiftelsen legat i framkant och påverkat andra aktörer på marknaden.

3 Hållbart ägande i praktiken vid KK-stiftelsen

KK-stiftelsen är en långsiktig kapitalägare och har sedan dess grundande haft egna anställda förvaltare som bedrivit en aktiv förvaltning av framför allt den svenska aktieportföljen. Förvaltningen av utländska aktier, räntebärande instrument och så kallade alternativa tillgångar är främst utlagd på externa kapitalförvaltare. I egenskap av aktiv förvaltare kan KK-stiftelsen därmed arbeta med hållbarhetsfrågor på flera nivåer, både direkt gentemot ägda portföljbolag i den svenska delen av aktieportföljen och indirekt via de externa kapitalförvaltare vars tjänster nyttjas.

Som kapitalägare har KK-stiftelsen möjlighet att föra en dialog med de kapitalförvaltare man använder för att de i sin tur sedan kan påverka underliggande bolag. För KK-stiftelsen illustreras hållbarhet i praktiken av illustrationen ovan. Med hänsyn till KK-stiftelsens förvaltningsorganisation anser vi att det mest effektiva sättet att agera inom hållbarhet är via de externa förvaltarna vi använder oss av. Det tillvägagångssättet hindrar oss dock inte att föra en dialog med utvalda direktägda bolag.

KK-stiftelsen strävar efter att investera i bolag som:

- bidrar till en hållbar utveckling genom sina produkter och tjänster
- främjar efterlevnad av internationella normer för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och anti-korruption
- tar ansvar för den negativa miljö- eller sociala påverkan dess produkter eller tjänster har på miljö

KK-stiftelsen ska i möjligaste mån välja externa kapitalförvaltare som bedöms kunna efterleva dessa kriterier i sin investeringsprocess.

4 Större projekt inom hållbarhet

Under 2014 utvärderade KK-stiftelsen samtliga sina externa kapitalförvaltare, i huvudsak hedgefonder, i syfte att få en bättre förståelse för deras arbete inom hållbarhet och ansvar i den egna organisationen och i investeringsprocessen. Syftet med utvärderingen var även att ge KK-stiftelsen en grund att utgå ifrån i den fortsatta dialogen med de externa förvaltarna. Utvärderingen resulterade i rapporten ”Hållbarhet och ansvar i kapitalförvaltning” som finns tillgänglig att ladda ned från KK-stiftelsens hemsida eller kan beställas från KK-stiftelsens informationsavdelning.

Under 2016 planeras ett nytt omfattande arbete inom hållbarhet med syfte att kartlägga och utvärdera kapitalägande institutioners frågeställningar i dessas samarbeten med kapitalförvaltare med fokus på alternativa investeringar. Projektet kommer delvis vara en uppföljning av arbetet som genomfördes 2014 men kommer till största del innefatta nya områden och frågeställningar. Kapitalägarna kommer preliminärt kategoriseras som större (exempelvis AP-fonder, försäkringsbolag och bankanknutna fondbolag), medelstora (med eller utan egen förvaltningsorganisation) och mindre (där förvaltningsråd eller motsvarande tar allokeringsbeslut). Vid traditionell upphandling av diskretionär aktieförvaltning eller fondinvestering kan kapitalägaren i normalfallet göra en analys av kapitalförvaltaren. Som framgår av tabellen nedan sida är transparensen sämre i hela investeringskedjan vid investeringar i alternativa tillgångsslag.

Produkt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Private Equity	General Partner ex. EQT	Fond ex. EQT VI	Konstituerande bolag, fondbolag	
Hedgefond	Multistrategi- förvaltare	Underliggande förvaltare	Konstituenten: aktier, räntor, valutor etc.	
Mikrolånefond	Fondbolag ex. SEB	Konsultbolag ex. Symbiotics	Mikrofinansierings- institut	Låntagare
Infrastruktur- fond	Fondbolag ex. BlackRock	Investerings- rådgivare	Projekt inom infrastruktur	

Detta ställer högre krav på kapitalägaren att ta fram en tydlig investeringsprocess med ett integrerat förhållningssätt till hållbarhetsfrågor. Hur denna process kan se ut för olika aktörer är en av flera frågor som ambitionen är att belysa i projektet.

5 KK-stiftelsens seminarium

Under april 2015 anordnade KK-stiftelsen ett seminarium som hölls på Myntkabinetet i Stockholm. Temat för seminariet var ”Alternativa investeringar: vilka utmaningar och möjligheter representerar de?”. Inbjudna var KK-stiftelsens kapitalutskott samt representanter från systerstiftelsernas kapitalförvaltningsenheter. Under dagen presenterade representanter från Goldman Sachs, BlackRock, SEB, Skandia och Mercer olika strategier inom alternativa investeringar. Bland annat berördes investeringar inom hedgefonder, private equity, infrastruktur, banklån och fastigheter. Samtliga deltagare hade fått i uppgift att även delge hur de jobbar med hållbarhetsfrågor inom sina respektive mandat. Tydligt var att aktörerna kommit olika långt men att samtliga tog frågorna på stort allvar och att trenden var att allokera mer resurser till detta område. Vidare framgick det att hållbarhetsfrågorna ofta blir mer komplexa inom alternativa investeringar jämfört med exempelvis inom traditionell aktieförvaltning.

6 Samverkan med andra investerare

KK-stiftelsen vill genom olika initiativ och aktiviteter på egen hand eller tillsammans med andra aktörer främja hållbarhet och ansvar i finansmarknaden. Ett exempel på samverkan med andra aktörer är KK-stiftelsens engagemang inom ramen för Swesif (Sveriges forum för hållbara investeringar). Swesif är ett oberoende nätverks-forum för organisationer som arbetar med hållbara investeringar i Sverige. Forumets syfte är att sprida kunskap och intresse i frågan hos institutionella kapitalägare och förvaltare.

KK-stiftelsens kapitalförvaltningschef har under 2015 varit styrelseledamot i Swesif och har under året bland annat verkat för att analytiker i mäklarorganisationer på sikt inkluderar materiella hållbarhetsfrågor i sina bolagsanalyser och att utvärderingar av mäklarorganisationer inkluderar hur de jobbar med dessa frågor.

7 Nyinvesteringar

Aktiviteten i portföljen under 2015 var mycket hög och genomförda förändringar bland de mest omfattande sedan stiftelsen grundades. Anledningarna till det omfattande förändringsarbetet är flera och av skiftande karaktär beroende på vilket tillgångsslag som berörs. Inom ramen för aktieförvaltningen har svenska aktier nettosålts under året medan andelen utländska aktier ökat både genom investeringar i nya fonder och tilläggsinvesteringar i redan ägda. Förändringen är i linje med tidigare utstakad strategi att diversifiera aktieportföljen genom att succesivt och i långsam takt öka andelen utländska aktier. Arbetet med att diversifiera och förändra ränteportföljen som initierades för ett par år sedan har fortsatt under 2015 och portföljen har delvis stöpts om för att positioneras inför en kommande räntenormalisering. I den delen av stiftelsens portfölj som benämns alternativa investeringar har ett antal förändringar gjorts i hedgefundsportföljen varav den rådande strategin har varit att minska andelen multistrategihedgefonder och istället investera i singelstrategifonder samt att öka andelen fonder med ränteliknande egenskaper.

Inom ramen för förvaltningen av utländska aktier har innehaven i de sedan tidigare ägda fonderna First State Worldwide Sustainability och Nordea Emerging Stars ökats. First State Worldwide Sustainability har ett globalt investeringsmandat och förvaltas utifrån en tydlig hållbarhetsfilosofi.

Förvaltningsbolaget First State är en av världens ledande förvaltare med en analys

där hållbarhetsfaktorer löpande integreras i investeringsbesluten. Nordea Emerging Stars är en aktiefond som investerar globalt på tillväxtmarknaderna. Även denna fond har en integrerad hållbarhetsförvaltning och urvalet

av aktier i fonden baseras på en kombination av finansiell analys och ESG-analys, dvs. analys av hur bolagen hanterar risker och möjligheter när det gäller miljö, sociala frågor samt affärsetik. En för

stiftelsen ny investering har genomförts i den globala aktiefonden OPM Quality Companies. Fonden investerar primärt i stora och etablerade globala kvalitetsbolag med stark internationell marknadsposition, god lönsamhet, god förväntad försäljningstillväxt och låg operationell risk. Merparten av bolagen förväntas vara noterade i så kallade utvecklade marknader som Europa, USA och Japan. Aktierna väljs efter ansatsen att bolagen ska ägas långsiktigt och värdetillväxten vara hänförligt till bolagens långsiktiga

vinstutveckling. Portföljen förvaltas i linje med riktlinjer från PRI¹ vilket enligt förvaltaren även är en viktig delstrategi för att identifiera långsiktiga vinnare då OPM bedömer att det finns ett generellt positivt samband mellan målet på god riskjusterad avkastning för fonden och god etik hos de företag som fonden direkt eller indirekt investerar med.

Detta då världen idag förändras i allt snabbare takt och dessa frågor blir allt viktigare drivet av såväl myndigheters regleringar som kunders köpbeteende. Vidare utför Ethix SRI advisors utför en normbaserad screening av portföljinneheten.

8 Uppföljning av hållbarhetsrelaterade frågor

Om ett avtal med ny extern motpart ska ingås skickas två olika dokument ut som ska besvaras: ett frågeformulär avseende compliance och ett avseende hållbarhet. För att en ny motpart ska kunna godkännas måste svaren på båda formulärens vara tillförstållande. Hållbarhetsfrågorna syftar till att identifiera hur motparterna integrerar hållbarhet och ansvar i sina investeringsprocesser och är i dagsläget följande:

1. Hur ser ni på hållbarhet och ansvar i förhållande till ert uppdrag som kapitalförvaltare?
2. Hur integrerar ni hållbarhet och ansvar i er investeringsprocess?
3. Hur hanterar ni risker och möjligheter gällande hållbarhet och ansvar?
4. Vilka områden bedömer ni som relevanta att ta hänsyn till ur ett hållbarhetsperspektiv?
5. Vilken kunskap och kompetens har ni gällande hållbarhet och ansvar?
6. Kan ni ge ett konkret investeringsexempel där ni beaktat hållbarhet och ansvar?

---

¹ 2006 lanserades Principles for Responsible Investment (PRI) av FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan. PRI består av sex principer som investerare kan skriva under, och därigenom manifesterar sin ambition att integrera miljö, socialt ansvar och ägarstyrning i investeringsprocess och -beslut. Principerna är följande:

1. Vi beaktar miljö, samhälle och bolagsstyrning när vi analyserar placeringsobjekt och fattar investeringsbeslut.
2. Vi ska vara aktiva ägare som tar hänsyn till aspekter som berör miljö, samhälle och god förvaltningssed i vår ägarpolicy och vårt ägarskap.
3. Vi ska efterfråga att de företag vi placerar i ger tillräcklig information om miljö-, samhälls- och bolagsstyrningsaspekter i sin verksamhet.
4. Vi ska främja att principerna antas och förverkligas inom finansbranschen.
5. Vi ska arbeta tillsammans med andra aktörer för att på ett effektivt sätt förverkliga principerna.
6. Vi ska rapportera om våra aktiviteter och våra framsteg med att förverkliga principerna

7. Har ni en formaliserad utvärderingsprocess för de fonder ni överväger eller har investerat i? Om ja, beskriv kort denna process.

Frågorna ligger till grund för KK-stiftelsens löpande utvärdering av externa förvaltare och uppdateras vid behov. Under året har några av stiftelsens motparter återigen fått svara på dessa frågor och svaren har sedan jämförts med tidigare inlämnade formulär.

9 Bolagsdialoger – aktivt ägande

Alla företag berörs i mer eller mindre utsträckning av hållbarhetsfrågor och av dess verksamhets påverkan på miljö- och omgivningsfaktorer. Trenden är att allt fler bolag tar dessa frågor på allvar och jobbar proaktivt med att bli mer transparenta i hur arbetet med hållbarhetsfrågor fortskrider.

KK-stiftelsen ska som aktiv ägare hålla sig informerad om sina portföljbolag och strävar efter att för valda direkta aktieinnehav föra dialog med bolagen i syfte att informera sig om och påverka deras bidrag till hållbar utveckling, deras främjande av internationella normer, och deras ansvar för negativ påverkan på människor och miljö. Bolagsdialogerna kan vara både proaktiva och reaktiva. Proaktiva i den mening att vi kunskapar om hur bolagen generellt arbetar med hållbarhetsfaktorer och reaktiva i meningen att en eller flera frågeställningar uppmärksammas och behöver belysas ytterligare. Under 2015 har KK-stiftelsen deltagit i dialoger med bland andra följande portföljbolag där ESG relaterade frågor varit i fokus:

Svenska Cellulosa AB: SCA är ett globalt hygien- och skogsindustriföretag med försäljning i cirka 100 länder. Företaget utvecklar och producerar hygienprodukter, mjukpapper och skogsindustriprodukter. Bolaget är även Europas största privata skogsägare.

2015 var ett intensivt år för SCA utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Företaget fick i omgångar löpa gatlopp i media och kritiserades kraftigt offentligt för bland annat omfattande sponsringsavtal, vidlyftig representation och tvivelaktigt utnyttjande av företagets privatjet och jaktstuga. Avslöjandena ledde till dåvarande VDs och styrelseordförandens avgångar samt efterföljande annonserade försäljningar av privatjet samt jaktstuga.

Som en följd av granskningarna beslutade SCAs styrelse att tillsätta två oberoende utredningar.

Även om året 2015 kan kategoriseras som utmanande för SCA har företaget jobbat med hållbarhetsfrågor framgångsrikt under många år och man har en relativt stor organisation på plats med ansvar för dessa frågor. Företaget sätter upp konkreta och mätbara hållbarhetsmål inom en rad olika områden såsom exempelvis klimat och energi, vatten, biologisk mångfald och hälsa och säkerhet för medarbetarna. SCA har sedan 2004 en uppförandekod. Koden innehåller riktlinjer för SCA och medarbetarna inom hälsa och säkerhet, respekt för mänskliga rättigheter, affärsetik, relationen till medarbetarna och samhällsengagemang. SCAs Hållbarhetsdirektör är medlem i bolagsledningen samt leder en CSR-avdelning med ett 20 tal anställda dedikerade till dessa frågor. Företaget är inkluderat i en rad olika hållbarhetsindex såsom bland andra Dow Jones Sustainability Indexes, FTSE4Good index, MSCI World ESG index och Nordic Sustainability Stars. SCA är medlem i FN:s Global Compact sedan 2008.

ICA Gruppen AB: ICA är ett svenskt holdingbolag som verkar till största del inom dagligvaruhandeln. I koncernen ingår ICA Sverige och Rimi Baltic som i huvudsak driver dagligvaruhandel, ICA Fastigheter som äger och förvaltar fastigheter, ICA Banken som erbjuder finansiella tjänster och Apotek Hjärtat som driver apoteksverksamhet.

För ett företag som ICA där kundförtroende och affärsetik är kritiska för affären är hållbarhetsfrågor prioriterade. Den övergripande strategiska inriktningen för ICAs hållbarhetsarbete fastställs av ICAs högsta ledning, och det yttersta ansvaret för hållbarhetsfrågorna ligger hos VD. Vidare finns en kommitté (Business Ethics and Policy Committee) med uppdraget att bistå koncernledningen och föreslå prioriterade hållbarhetsområden och övervaka etiska problem, risker och den allmänna opinionen.

ICAs koncernstrategi bygger på sex långsiktiga strategiska teman, som tillsammans utgör grunden för ICA Gruppens alla verksamheter. Ett av dessa teman är att vara ledande inom ansvarsfullt företagande. Bolaget har en hög ambition inom hållbarhet och har exempelvis sedan 2012 publicerat externt granskade kvartalsrapporter om hållbarhetsarbetet. För att följa upp detta arbete finns tre övergripande hållbarhetsmål: ICA gruppens verksamhet ska vara klimatneutral 2020, samtliga ICA:s leverantörer av egna varor i högriskländer ska vara socialt reviderade och 80 procent av ICAs leverantörer av egna varor ska vara kvalitetscertifierade. Samtliga mål följs löpande upp och resultaten rapporteras.

TeliaSonera: Telia är ett telekombolag med verksamhet i de nordiska och baltiska länderna, Spanien och Eurasien.

Telia har under de senaste året från tid till annan varit i fokus främst på grund av dess verksamhet i Eurasien som kritiserats för korruption och utebliven strategi för att hantera mänskliga rättigheter. Sedan dessa frågor kom i fokus har stora delar av den gamla ledningen och styrelsen bytts ut och ett omfattande arbete inom etik och hållbarhet lanserats. Under 2015 meddelade vidare bolaget att man inleder en process för att minska närvaron inom region Eurasien och över tid ämnar lämna den helt. Istället ska bolaget fokusera på regionerna i Europa och Sverige. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv är det positivt då det otvetydigt finns stora utmaningar i flera av de länder där man har verksamhet.

Teliasoneras hållbarhetsarbete är fokuserat på sex områden; anti-korruption, yttrandefrihet, kundintegritet, arbetsmiljö, hållbarhet i leverantörskedjan och miljöansvar. Bolaget har satsat omfattande resurser inom hållbarhetsområdet och särskilt etik- och efterlevnadsorganisationen har stärkts under senare år. Funktionen för hållbarhetsstrategi och koncernenheten för etik och efterlevnad har det övergripande ansvaret för utveckling och implementering av hållbarhetsarbetet. Teliasonera ingår bland annat i FTSE4Good index och OMX GES Sustainability index.

10 Fortsatt integrering i aktieförvaltningen

Kapitalförvaltningens övergripande mål är att säkerställa att beslutade och planerade utbetalningar kan genomföras. För att uppnå detta krävs en framgångsrik strategisk och taktisk allokering samt bolagsurval som långsiktigt genererar mervärde.

Förhållanden kring miljö, etik och bolagsstyrning kommer sannolikt bli allt viktigare för den framtida avkastningen i de bolag stiftelsen investerar i. De företag som ligger i framkant och arbetar aktivt med dessa frågor kommer troligtvis prestera bättre än jämförbara bolag med lägre ambitionsnivå inom hållbarhetsfrågorna. Att identifiera dessa faktorer och därmed dessa bolag blir följaktligen en allt viktigare del av den löpande investeringsanalysen och förvaltningsprocessen.

Under 2015 har KK-stiftelsen fortsatt det interna arbetet med att integrera hållbarhetsfaktorer i aktieförvaltningen. Kapitalförvaltningen strävar efter att hållbarhetsfrågor ska vara en av flera faktorer att ta hänsyn till vid bedömningen av ett bolags underliggande risker och framtida potential. KK-stiftelsens aktieförvaltning är aktiv och baserad på fundamental analys, noggrann uppföljning och kontroll. Hållbarhetsrisker är också finansiella risker och därför anser vi att bedömningen av dessa är en viktig del av den finansiella analysen. KK-stiftelsen är också en långsiktig ägare och

med en långsiktig placeringshorisont blir hållbarhetsfaktorer än mer relevanta. Konkret integreras hållbarhetsfaktorerna i förvaltningen bland annat genom att större fokus läggs vid dessa frågor vid bolagsbesök. Allt oftare träffar vi hållbarhetsansvarig person vid sidan av VD, finanschef, och IR. Flera företag har även separata möten och kapitalmarknadsdagar för att presentera sin hållbarhetsstrategi och arbetet med denna samt publicerar en rapport över genomfört hållbarhetsarbete.

11 Övriga initiativ och aktiviteter

Under 2015 deltog representanter från KK-stiftelsens kapitalförvaltning i flera forum och initiativ som arbetar för och belyser hållbar utveckling och hållbara investeringar, bland andra:

- PwC seminarium – *Ansvarsfull kapitalförvaltning för ideella organisationer*: Frågor som behandlades var bland andra vilka krav som är lämpliga att ställa på externa kapitalförvaltare och hur ställningstagande kring etiska och ansvarsfulla investeringar kan speglas i policyn.
- Swesif seminarium – *Gröna obligationer*: Genomgång av den snabbt växande marknaden för gröna obligationer med fokus på emittenter, efterfrågan, ”green washing” och avkastningspotential jämfört med vanliga obligationer.
- SEB Equities seminarium – *SRI*: Presentationer och paneldebatt med representanter från Saab, Stora Enso och Lundin Petroleum. Fokus på bolagens strategi avseende nyckelfrågor inom ESG såsom till exempel korruption, barnarbete och arbetssäkerhet.
- Swesif seminarium – *Private Equity*: Ansvarsfulla investeringar inom riskkapitalbranschen. Representanter från Altor, Ratos, Länsförsäkringar och Sjunde AP-fonden diskuterade hur riskkapitalbolagen jobbar med ansvarsfulla investeringar.
- SEB Equities seminarium – *ESG*: seminarium där representanter från SSAB, Gränges, BillerudKorsnäs och Boliden presenterade sina policys och handlingsplaner avseende ESG frågor.
- LGT Capital Partners seminarium – *ESG*: Presentation av två ESG studier som LGT genomfört. Den första studien tittar på varför och hur institutionella investerare tar ESG frågor i beaktning vid allokering till alternativa investeringar. Den andra studien undersöker hur private equity- och hedgefondförvaltare integrerar ESG frågor i sina respektive investeringsprocesser.

12 Sammanfattning

Detta dokument sammanfattar de viktigaste hållbarhetsrelaterade aktiviteterna som KK-stiftelsens kapitalförvaltningsenhet genomfört under året. Det är andra gången sedan KK-stiftelsen riktlinjer för ansvarsfulla investeringar fastställdes som ett sammanfattande dokument publicerats och några av de viktigaste slutsatserna kan summeras enligt nedan:

- Hållbarhetsfrågor blir en allt viktigare fråga för investerarkollektivet. Inte bara så kallade ”hållbara” fonder och investerare anammar ESG frågor i investeringsprocessen utan det är en trend bland allt fler aktiva investerare. Detta då ESG frågor och risker anses vara av stor betydelse för ett företags framgångs- och avkastningspotential.
- Tydligt är att även noterade företag lägger större vikt vid hållbarhetsfrågor. Detta märks i form av att mer resurser satsas inom detta område både vad det gäller personal men även aktiviteter i form av särskilda investerarträffar och kapitalmarknadsdagar.
- KK-stiftelsens har en hög ambition gällande hållbart ägande och den valda strategin att arbeta med hållbarhetsfrågor på flera nivåer, både direkt gentemot ägda portföljbolag och indirekt via externa kapitalförvaltare har varit framgångsrik och resurseffektiv.
- Genom satsningen på hållbart ägande och ansvarsfulla investeringar inom kapitalförvaltningen har KK-stiftelsen legat i framkant och initierat insatser som satt spår i utvecklingen på det nationella planet.